

“ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ,”

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΑΘΗΝΑΙ

Διευθυντής Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΓΡΑΦΕΙΑ: Ὁδὸς Χαριλάου Τρικούπη 22α.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΑΓΓΕΛΙΑ

Ὁ Γερμανὸς καθηγητὴς κ. Βρύνκερ, ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ ὁποίου ἐγένοντο αἱ ἀνασκαφαὶ τοῦ Κεραμεικοῦ, ἀνεχώρησε ληξάσας τῆς ἀδείας του. Αἱ ἐργασίαι ἐπὶ τοῦ χώρου τούτου φαίνεται ὅτι ἔληξαν, γίνεται δὲ τὴν πρὶν διαρρύθμισις τῶν ἀνασκαφέντων μερῶν.

Ἐξ ὧν τῶν ἐργασιῶν κατὰ τοὺς εἰδικούς πολλὰ τὰ διαφωτιστικὰ προέκυψαν.

Ἦρξαν ἀνασκαφαὶ παρὰ τὴν Πνύκα, ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ καθηγητοῦ κ. Χ. Τσουντα ἔφεραν δὲ εἰς φῶς ἐρείπια τοῦ ἀρχαίου τείχους. Ἐπίσης εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπ’ αὐτῶν καὶ κατὰ παράλληλον διεύθυνσιν ἀνευρέθη ἕτερον τείχος ἀρχαιολογικῆς σημασίας.

Αἱ ἐρευναι πρὸς τούτοις ἤγαγον εἰς φῶς ἄγνωστον πῶς ἀρχαιότερον ἀνάλημμα ἐκ πωρίνων λίθων ὡς καὶ κλίμακα ἄγουσιν εἰς αὐτό. Ἐκ τούτου ἀποδείκνυται ἥδη ὅτι τὸ γνωστὸν τοξοειδὲς ἐξ ὀγκολίθων ἀνάλημμα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγοῦσης εἰς τὸ Ἀστεροσκοπεῖον εἶνε νεώτερον καὶ τοῦ Δ’ πιθανῶς αἰῶνος μ.Χ. ἐνῶ πρότερον ἐθεωρεῖτο πολλῶ ἀρχαιότερον.

Αἱ Ἀγγλικαὶ καὶ Γερμανικαὶ ἐφημερίδες διαμαρτύρονται διὰ τὴν ἀμέλειαν, τὴν ὅσῃ δεικνύουσιν καὶ Ἀγγλικά καὶ ἀρχαὶ τῆς Κύπρου ὅταν ἀφορᾷ τὰς ἀρχαιοτήτας. Πέντε ἀρχαιολόγοι καταγγέλλουν διὰ τῶν «Τάϊμς», ὅτι εἰς τὸ Ραντίδι τῆς Πάφου οἱ χωρικοὶ καταστρέφουν ἀρχαιολογικὴν ἀξίαν ἔχοντα παλαιὰ σπία, ἐνῶ εἰς τὸ Σόλι, ἄλλοι χωρικοὶ πάλιν προμηθεύονται ὅσας πέτρας χρειάζονται ἀπὸ ἐνα ἐκεῖ ἀνευρεθέντα ἀρχαίον ναόν. Εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν εὐρέθη πρὸ εἰκοσασταίας πλᾶξ φέρουσα κάποιαν ἐπιγραφὴν τοῦ Σελαγίου Παύλου, ὅστις ἤκουσε τὴν διδασκαλίαν τοῦ Βαρνάβα. Τὴν πλᾶκα ἐκείνην χρησιμοποιοῦν ἔκτοτε ὡς σκαλοπατί ἐνὸς καφενεῖου.

Διενεργουμένων ἀνασκαφῶν εἰς τὴν Ἄνω Αἴγυπτον, εὐρέθησαν ἐντὸς βυλίνης θήκης πενήντα χειρόγραφα, ἐκ τῶν ὁποίων ὅμως μόνον τὰ τριάντα πάντε δύνανται ν’ ἀναγνωσθῶν. Τὰ χειρόγραφα αὐτά, εἰς τὰ ὁποία περιγράφεται ἡ πολιτορχία τῶν Ἱεροσολύμων ὑπὸ τοῦ Βεσπasianοῦ καὶ τοῦ Τίτου μετὰ θαυμαστῆς ἀκριβείας, ἀποτελοῦν μετὰ τῶν ἐν Πομπηΐα ἀνακαλυφθέντων τὰ ὠραιότερα δοκίμια τῆς Λατινικῆς γλώσσης, ἐν ᾧ σὺν τοῖς ἄλλοις μᾶς δίδουν τὰς πλέον αὐθεντικὰς πληροφορίας περὶ τῆς πολιτορχίας τῆς Ἀγίας Πόλεως, ἐπιβεβαιοῦντα τοὺς διαφόρους συγγραφεῖς καὶ τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἰωσήφ.

Διενεργήθη ἀνασκαφὴ ἐνδιαφέρουσα ἐπὶ τῶν ὑψωμάτων τοῦ Ὀλύμπου τῆς Κύπρου ἐπὶ τινος σημείου, ἐνθα τὰ ἐρείπια παλαιᾶς πόλεως. Στερεὸς τοῖχος προανῶς δι’ ὀχυρωματικούς σκοποὺς κτιθείς, περιφράτ-

τει τὸ μέρος ὅπου ὑπάρχουσι σχέδια κλπ. Οἱ κάτοικοι τοῦ παρὰ τὴν ἄνω τοποθεσίαν χωρίου Μαραθάσης καλοῦσι τούτο Παλαιὰν χώραν ἄλλ’ οὐδεμία περὶ τοῦ τοιούτου ὑπάρχει παράδοσις. Ἡ ἀνασκαφὴ ὀφείλεται εἰς τὴν εἰσῆγγιν τοῦ κ. Μπέερταμ. 60 ἄνδρες τοῦ λόγου τοῦ ἐν Κύπρῳ ἀγγλικοῦ στρατοῦ καταγίνονται εἰς τὰς ἀνασκαφάς.

Μετὰ μεγάλης ἐπιτυχίας καὶ πλούσιας εἰς εὐρήματα προχωροῦν αἱ ἀνασκαφαὶ τῆς Ρωμαϊκῆς Ἀγορᾶς περὶ τὴν ἀνακαλυφθεῖσαν κρήνην, εὐχῆς δὲ ἔργον θὰ ᾔητο, ἂν ἡ ἀρχαιολογικὴ ὑπηρεσία, τελείως ἀνέσκαπτε καὶ ἐξωρᾶίξε τοὺς περὶ τὴν Πύλην τῆς Ἀγορᾶς συνοικισμούς.

Ἀνάγλυφα οὐκ ὀλίγα προέκυψαν ἐκ τῶν διενεργουμένων ἐργασιῶν, ἐν οἷς τὸ κατώτερον μέρος τοῦ κορμοῦ ὀρχηστρίδος ἐν κινήσει, τῆς ὁποίας ἡ κίνησις ἐξέρχεται τῆς φαινομενικῆς, κορμὸς παιδὸς καὶ τέλος ἀκρόφαλον ἀγαλματίου θαυμαστῆς πτυχώσεως, τὸ ὁποῖον λέγεται ὅτι ἀνήκει εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀπτερίου Νίκης.

Καὶ ἐν τῷ καλουμένῳ Βουλευτηρίῳ μετ’ ἴσης ἐπιτυχίας ἐξακολουθοῦν αἱ ἐργασίαι, ἀνακαλυφθέντος ἀρχαίου τείχους, πλείστον ἐπιγραφῶν καὶ σειρὰς ραβδῶν κίωνων σχεδὸν ἀθίκτων καὶ ὑπερβαλλόντων νὸ μέγεθος.

Ἐπερατώθησαν, αἱ προκαταρκτικαὶ ἀρχαιολογικαὶ ἐργασίαι, ὡς ὡς γνωστόν, διενεργεῖ ἀπὸ τινος εἰς τὸ Ραντίδι ὁ Γερμανὸς ἀρχαιολόγος κ. Ζάν. Ἀνευρέθη πληθὺς ἐπιγραφῶν Κυπριακῆς Συλλαβικῆς γραφῆς, καθὼς καὶ θεμέλια παναρχαίων τειχῶν. Πάντα ταῦτα ἐνισχύουσι τὰς ἐλπίδας, ὅτι πρόκειται περὶ σπουδαιότητος ἀρχαιολογικῆς θέσεως, ἐφ’ ἧς ὁ Γερμανὸς ἀρχαιολόγος ἀπεφάσισε νὰ διενεργήσῃ συστηματικὰς ἀνασκαφὰς κατὰ τὴν προσεχῆ ἀνοιξιν. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ὁ κ. Δρ. Ζαν παρασκευάζει τὸν κατάλογον τῶν ἀνακαλυφθεισῶν ἐπιγραφῶν, ὁ δὲ ἀντιπρόσωπος τοῦ Μουσείου καταγράφει καὶ συσκευάζει τὰ ἀνακαλυφθέντα ἀρχαία ἀντικείμενα ὅπως μεταφερθῶσιν εἰς τὸ Κυπριακὸν Μουσεῖον.

Ἐν τῷ μεταξύ ὅμως οἱ ἀρχαιολόγοι συζητοῦν ἐπὶ τῆς ἀνακαλυφθείσης τοποθεσίας. Ὁ κ. Ρίχτερ ἐξέφερε ὡς γνωστόν, τὴν δοξασίαν, ὅτι εἰς τὸ Ραντίδι ἔκειτο ὁ παναρχαῖος Βωλὸς τῆς Παφίας καὶ αὕτη ἴσως ἡ θέσις τῆς ἀρχαίας πόλεως τῆς Πάφου τῆς Ὀμηρικῆς, ἣ καὶ αὐτῆς τῆς Μυκηναϊκῆς περιόδου. Ἀλλὰ κατὰ τῆς θεωρίας ταύτης ἀντεπεξῆλθεν ὁ Κύπριος κ. Ι. Κ. Περισιάνης ὅστις ἐν τε τῷ ἐγγράφῳ τύπῳ καὶ ἐσφάτως δι’ ἐπιστολῆς εἰς τοὺς «Τάϊμς» ἰσχυρίζεται ὅτι ὁ ναὸς τῆς Παφίας εὐρίσκεται εἰς ἄλλο μέρος τῆς νήσου, τὰ Κούκλια καὶ ἐν ἡ θέσει ἀνέσκαψεν κατὰ τὸ 1888 ἡ ἐνταῦθα Ἀγγλικὴ Ἀρχαιολογικὴ Σχολή. Φαίνεται ὅμως ὅτι τὴν ἀλήθειαν θ’ ἀποκαλύψουν μόνον ἡ ἀνάγνωσις τῶν ἐπιγραφῶν καὶ ἡ ἀρχαιολογικὴ ἀξίνη ὅταν ἀνασκόψῃ συστηματικῶς τὴν ἀρχαίαν γῆν τοῦ Ραντιδίου.

Κατὰ τὰς τελευταίας ἀνασκαφὰς ἀπεκαλύφθησαν σπουδαῖα τμήματα τῆς ἀρχαίας ἀγορᾶς Ἀθηνῶν, ἰδίως δὲ ὑπὸ τὴν ἀνασκαπτομένην ὁδὸν Πανὸς, ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἀνευρέθη ὀλόκληρος ὠραία πύλη, αἱ δύο δηλ. μαρμάρινοι 3 μ. καὶ πλέον ὕψους παραστάδες καὶ τὸ παρ’ αὐτὰς ἐκ Πεντελῆσιου ἐπίσης μαρμαροῦ στηθαῖον. Ἐντὸς δὲ τῶν χωμάτων εὐρέθη κορμὸς ἐφθου μαρμαρίνου ἀρίστης τέχνης, ἐνθυμίζει δὲ τὸν κορμὸν τοῦ ἐν Ἐλευσίνι Ἐφθίου καὶ τεμάχια ἐπιγραφῶν καὶ ἀναγλύφων λίαν ἐνδιαφέροντα.

Αἱ ἀνασκαφαὶ τῆς ἀρχαίας ἀγορᾶς θὰ ἐξακολουθήσωσι καὶ κατὰ τὸν χειμῶνα ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας.